

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES nuostatos dėl neužtikrintų skolos priemonių eiliškumo nemokumo atveju“

(COM(2016) 853 final – 2016/0363 (COD))

(2017/C 173/08)

Pagrindinis pranešėjas **Daniel MAREELS**

Konsultavimasis	Europos Sąjungos Taryba, 2017 1 3 Europos Parlamentas, 2017 1 16
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 ir 304 straipsniai
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta plenarinėje sesijoje	2017 2 22
Plenarinė sesija Nr.	523
Balsavimo rezultatai	169/0/3
(už/prieš/susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą, kuriuo iš dalies keičiama Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva (BGPD) ⁽¹⁾ ir kuriuo visų pirma siekiama nustatyti **nacionaliniu mastu suderintą neužtikrintų skolos priemonių eiliškumą nemokumo atveju**. Šis pasiūlymas yra neseniai paskelbtų platesnio pasiūlymų rinkinio dėl tolesnės bankų reformos ⁽²⁾ dalis. Šiomis nuostatomis iš esmės siekiama perkelti į nacionalinę teisę tarptautinio lygmens dokumentus, kuriuos parengė G 20, Bazelio komiteto ir Finansinio stabilumo tarybos.

1.2. Komitetui ir toliau labai svarbu, kad bankų sistema būtų atspari ir turinti pakankamai kapitalo, nes tai yra būtina sąlyga siekiant išlaikyti finansinį stabilumą. Kartu labai svarbu, kad banko krizės atveju visų pirma būtų naudojamas privatus akcininkų kapitalas ir kreipiamasi į kitus banko kreditorius (t. y. vykdomas „gelbėjimas privačiomis lėšomis“) siekiant, kad nebūtų naudojamos valdžios institucijų ar mokesčių mokėtojų lėšos. Be to, neturi nukentėti darbuotojų atlyginimai ir pensijų išmokos.

1.3. Komitetas gali pritarti minčiai šį pasiūlymą atsieti nuo pirmiau minėto priemonių rinkinio (žr. 1.1 punktą), kad jį būtų galima nagrinėti skubiai ir pirmenybine tvarka. Iš tiesų, dėl pastarojo meto tendencijos, kai kiekviena valstybė narė atskirai priima šios srities teisės aktus remdamasi savo aiškinimu, gali kilti sunkumų, pavyzdžiui, taikant gelbėjimo privačiomis lėšomis taisykles. Būtina pakeisti šią tendenciją ir atskirus metodus pakeisti ES lygmeniu suderinta koncepcija, kad visur būtų taikomos tos pačios BGPD taisyklės.

1.4. Suderinta koncepcija taip pat padės išvengti papildomų iškraipymų tarp valstybių narių ir nepageidautinos konkurencijos rinkoje. Komitetas mano, kad svarbu tarp finansų įstaigų ir valstybių narių užtikrinti sąžiningesnes konkurencijos sąlygas, taip pat sumažinti riziką finansų sektoriuje.

⁽¹⁾ Ši direktyva yra žinoma angliška santrumpa BRRD (*Bank Recovery and Resolution Directive*). Lietuvių kalba – direktyva, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema

⁽²⁾ Be minėto dokumento, šis teisės aktų rinkinys taip pat apima Reglamento (ES) Nr. 575/2013 (Kapitalo reikalavimų reglamento, KRR), Direktyvos 2013/36/ES (Kapitalo reikalavimų direktyvos, KR) ir Reglamento (ES) Nr. 806/2014 (Bendro pertvarkymo mechanizmo reglamento, BPMR) pakeitimus. Nuorodos pateikiamos toliau 8–10 išnašose. Dėl šių pasiūlymų taip pat žr. šiuo metu rengiamą (2017 m. vasario mėn.) EESRK nuomonę ECO/424.

1.5. Komitetas palankiai vertina tai, kad pasiūlymu prisidedama prie pertvarkymo mechanizmo stiprinimo ir kartu patobulinamas ir paspartinamas praktinis jo taikymas.

1.6. Komitetas mano, kad nuostolių padengimo taisyklės turi būti taikomos visiems bankams. Todėl teigiamai vertina tai, kad dabartinis pasiūlymas taip pat padės šioje srityje įgyvendinti konkrečias priemones, skirtas pasaulinės sisteminės svarbos įstaigoms. Jose pasaulinės sisteminės svarbos įstaigoms (G-SII)⁽³⁾ numatytas reikalavimas turėti labai gerai nuostolius padengiančių įsipareigojimų (arba TLAC reikalavimas⁽⁴⁾), kuriuos būtų galima panaudoti kilus krizei. Šis pasiūlymas taip pat padės įgyvendinti bankų gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonę kitiems bankams, nes juo, prireikus, bus sumažinta bet kokia teisinio ginčo rizika.

1.7. Komitetas palankiai vertina tai, kad minėto TLAC taisyklės būtų įtrauktos į Europos reikalavimus dėl „minimalių nuosavų lėšų“ (MREL)⁽⁵⁾, taikomus visiems bankams, kad tokiu būdu visoms pasaulinės sisteminės svarbos įstaigoms būtų taikomas bendras ir suderintas teisės aktas. Toks reikalavimų įtraukimas į vieną teisės aktą būtų taip pat naudingas užtikrinant pertvarkymo efektyvumą ir veiksmingumą.

1.8. Bankai turi atlikti labai svarbų vaidmenį finansuojant ekonomiką ir ypač namų ūkius ir mažąsias ir vidutines įmones. Todėl reikia kuo labiau sumažinti galimą neigiamą naujų taisyklių poveikį finansavimo išlaidoms. Be to, jomis turėtų būti ne tik kuo plačiau skatinama ir vykdoma minėta neužtikrintos skolos priemonių emisija, bet ir visiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant investuotojus, užtikrintas kuo didesnis teisinis aiškumas ir tikrumas. Tačiau svarbu, kad ir toliau būtų laikomasi vartotojų apsaugos taisyklių ir jos būtų taikomos nedarant neigiamo poveikio.

1.9. Pasiūlymas naujas taisykles taikyti tik būsimoms nagrinėjamų bankų skolos priemonių emisijoms yra realistiškiausias sprendimas, todėl galima jam pritarti.

2. Pagrindinė informacija⁽⁶⁾

2.1. Dabartinis pasiūlymas⁽⁷⁾ yra vienas iš penkių bankų reguliavimo srities pasiūlymų, kuriuos neseniai⁽⁸⁾ paskelbė Komisija ir kurie grindžiami šioje srityje jau galiojančiais teisės aktais⁽⁹⁾. Šis pasiūlymas neseniai atsietas nuo rinkinio ir bus nagrinėjamas prioritetine tvarka, kad jį būtų galima kuo greičiau priimti ir įgyvendinti.

2.2. Šiuo priemonių rinkiniu siekiama į nacionalinę teisę perkelti Bazelio bankų priežiūros komiteto (BBPK) ir Finansinio stabilumo tarybos (FST) parengtus dokumentus, taip pat atsižvelgti į kvietimo teikti informaciją, kuri Komisija organizavo siekdama įvertinti, ar šiuo metu galiojantys bankų sektoriaus teisės aktai yra efektyvūs ir veiksmingi, rezultatus.

2.3. Apskritai, šiais pasiūlymais visų pirma siekiama:

2.3.1. padidinti ES finansų įstaigų atsparumą ir stiprinti finansinį stabilumą;

2.3.2. didinti bankų skolinimo pajėgumą, siekiant remti Europos Sąjungos ekonomiką;

2.3.3. stiprinti bankų vaidmenį kuriant tvirtesnes ir likvidesnes ES kapitalo rinkas ir taip remti kapitalo rinkų sąjungos kūrimą.

2.3.4. Be kita ko, galima paminėti šiuo metu vykdomus darbus, kuriais siekiama tobulinti ir plėtoti proporcingumo principo taikymą mažiems arba nesudėtingiems bankams.

⁽³⁾ Remiantis terminu anglų kalba *Global Systemically Important Institution* taip pat vartojama santrumpa G-SIBs.

⁽⁴⁾ Termino *Total Loss Absorption Capacity* (bendras nuostolių padengimo pajėgumas) anglų kalba santrumpa.

⁽⁵⁾ Termino anglų kalba *Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities and Own Funds* santrumpa. Terminas lietuvių kalba – Minimalus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimas.

⁽⁶⁾ Šioje nuomonės dalyje remiamasi Komisijos pateikta informacija dėl teisės aktų rinkinio ir nagrinėjamo pasiūlymo, visų pirma jos pranešimu spaudai ir klausimų ir atsakymų dokumentu.

⁽⁷⁾ Žr. COM(2016) 853 *final*.

⁽⁸⁾ 2016 m. lapkričio 23 d. Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3731_lt.htm.

⁽⁹⁾ Šiuo rinkiniu iš dalies keičiami:

— Kapitalo reikalavimų reglamentas (KRR) ir 2013 m. Kapitalo reikalavimų direktyva (KRD), kuriuose nustatyti pradžiniai reikalavimai kredito įstaigoms (bankams) ir investicinėms įmonėms, taip pat valdymo ir priežiūros taisyklės,
— Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva (BGPD) ir Reglamentas dėl Bendro pertvarkymo mechanizmo (BPM), priimti 2014 m., kuriuose nustatyta žlungančių kredito įstaigų gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir kuriais įvedamas Bendras pertvarkymo mechanizmas.

2.4. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas aplinkybes, nagrinėjamu pasiūlymu siekiama nustatyti nacionaliniu mastu suderintą neužtikrintų skolos priemonių eiliškumą. Tai yra svarbus banko pertvarkymo pagal BCPD sistemą aspektas.

2.5. Tokio pertvarkymo metu svarbu, kad nuostoliai pirmiausia tektų privačiam kapitalui, o ne mokesčių mokėtojams ar valdžios institucijoms. Šis reikalavimas vykdomas atliekant gelbėjamą privačiomis lėšomis, t. y. nurašius skolas ar jas konvertavus į rizikos kapitalą.

2.6. Šiuo tikslu visi bankai privalo turėti minimalią nuosavų lėšų sumą ir tinkamų įsipareigojimų arba, kitaip tariant, atitikti minimalų nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimą (MREL).

2.7. Naujovė – dabartiniai tarptautiniai susitarimai, kurie sudaryti taikant pasaulinės sisteminės svarbos įstaigoms (G-SII) papildomus reikalavimus sprendžiant „per didelių bankų, kad jiems būtų leista žlugti“ klausimą. Kitu pirmiau nurodytų priemonių rinkinio pasiūlymu visų pirma siekiama minėtų įstaigų atveju šį reikalavimą, vadinamą „Bendrą nuostolių padengimo pajėgumą“ (TLAC), įtraukti į MREL priemonę.

2.8. Šie du reikalavimai jau paskatino kai kurias valstybes nars (10) pakeisti nacionalinių nemokumo teisės aktų nuostatas dėl tam tikrų bankų kreditorių eiliškumo.

2.9. Kadangi valstybės narės labai skirtingai ir nedarniai atliko šį pritaikymą, galima teigti, kad procesas nėra optimalus, nei ypatingai pageidautinas užsibrėžtų tikslų požiūriu. Šiuo pasiūlymu siekiama ištaisyti tokią padėtį nustatant suderintas taisykles (žr. 2.4 punktą).

3. Pastabos ir komentarai

3.1. Iš esmės reikėtų palankiai vertinti šį priemonių rinkinį ir nagrinėjamą pasiūlymą. Jie dar labiau papildo ir patikslina dideles po finansų krizės dėtas reformų pastangas stiprinti finansų sektorių. Be to, tai padeda dar labiau sumažinti riziką.

3.2. Apskritai svarbu, kad bankų sistema būtų atspari ir turinti pakankamai kapitalo. Tai savo ruožtu labai svarbu siekiant išsaugoti finansinį stabilumą, kuriam užtikrinti banko krizės atveju visų pirma turi būti naudojamas privatus akcininkų ir kitų banko kreditorių kapitalas (t. y. vykdomas „gelbėjimas privačiomis lėšomis“). Laikantis šio požiūrio reikėtų vengti naudoti valdžios institucijų arba mokesčių mokėtojų lėšas. Be to, bet kuriuo atveju turi būti išsaugoti darbuotojų atlyginimai, pensijų išmokos ar kiti fiksuoto dydžio darbo užmokesčiai (11).

3.3. Tokio požiūrio turėtų būti laikomasi visų be išimties bankų atžvilgiu. Šiuo klausimu Komitetas palankiai vertina tai, kad siekiama griežčiau reglamentuoti taip pat ir pasaulinės sisteminės svarbos įstaigas (G-SII) vadovaujantis G 20 lygiu sudarytais susitarimais.

3.4. Teigiamai vertinama tai, kad pagal nagrinėjamą pasiūlymą, nuostatos dėl bendro nuostolių padengimo pajėgumo (TLAC) įtraukiamos į minimalų nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimą (MREL), numatytą Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvoje (BCPD). Toks įtraukimas leis ne tik patobulinti dabartines taisykles, bet ir sukurti pagrindą suderintai tvarkai, skirtai didesniems bankams. Šie veiksmai savo ruožtu turės teigiamo poveikio praktiniam taisyklių taikymui.

3.5. Atsižvelgiant į tai, kad bankai atlieka svarbų vaidmenį finansuojant ekonomiką, ypač namų ūkius ir mažąsias ir vidutines įmones, tokio pobūdžio priemonės turi būti išleidžiamos geromis sąlygomis ir kuo plačiau. Naujomis taisyklėmis visiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant investuotojus, turėtų būti užtikrintas didesnis aiškumas ir teisinis tikrumas. Taip pat reikia atkreipti dėmesį į su jomis susijusias išlaidas. Naujomis taisyklėmis turėtų būti išlaikytas kuo mažesnis galimas neigiamas poveikis bankų finansavimo išlaidoms.

(10) Kitos šalys šiuo metu dar atlieka tokius pakeitimus.

(11) Kaip numatyta Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos (BCPD) 44 straipsnio 2 dalies g punkto i papunktyje.

- 3.6. Apskritai ypač pagirtina tai, kad daugelis valstybių narių labai greitai ėmėsi nacionalinių bankroto įstatymų pritaikymo, būtino siekiant atsižvelgti į ES ir tarptautinius pokyčius šioje srityje (žr. pirmiau).
- 3.7. Vis dėlto tenka apgailėstauti, kad tai vykdoma skirtingais būdais, o tai lemia didelius skirtumus tarp valstybių narių ir tam tikrą nepageidaujamą poveikį, pavyzdžiui, netikrumą emitentams ir investuotojams, netikrumą dėl jiems nustatytų sąlygų taikant gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonę. Šie skirtumai taip pat gali apsunkinti Direktyvos, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema, įgyvendinimą tais atvejais, kai bankai vykdo veiklą kelete šalių.
- 3.8. Komiteto manymu, nereikėtų, kad dėl šios padėties būtų taikomos skirtingos sąlygos neužtikrintoms skolos priemonėms, nes tai lemtų iškraipymus tarp finansų įstaigų ir tarp valstybių narių ir nepageidautiną konkurenciją rinkoje.
- 3.9. Todėl pageidautina šioje srityje nedelsiant imtis veiksmų, kuriais būtų ne tik užkirstas kelias individualiems valstybių narių veiksams, bet ir visų pirma siekiama suderinto požiūrio. Taip bus ne tik sudarytos sąžiningesnės konkurencijos sąlygos tarp įvairių bankų ir valstybių narių, bet ir geriausiai prisidedama prie pastangų įgyvendinti pagrindinius tikslus – užtikrinti finansinį stabilumą ir sumažinti riziką finansų sektoriuje.
- 3.10. Naujose taisyklėse nėra nuostatų, kuriose būtų nurodyta, kad toks ar toks investuotojas ar indėlininkas turi galimybę (arba neturi galimybės) įsigyti arba gauti šių neužtikrintų skolos priemonių. Mažai tikėtina šį klausimą išspręsti Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva (BGPD) ir, bet kuriuo atveju, pagrindinis uždavinys iš esmės yra užtikrinti, kad šioje srityje be apribojimų būtų taikomos vartotojų apsaugos nuostatos⁽¹²⁾ ir kad jos darytų visapusišką praktinį poveikį.
- 3.11. Siūloma tvarka bus taikoma tik būsimoms dokumente nurodytoms emisijoms, o ne toms, kurios jau įvykdytos. Teisinio tikrumo ir galimo poveikio – įskaitant neigiamą – rinkoms, emitentams ir investuotojams požiūriu–, šis metodas atrodo tinkamas, nors jis gali daryti tam tikrą laikiną poveikį priežiūros institucijoms.
- 3.12. Galiausiai taip pat būtų pageidautina siekti nustatyti realistiškesnę šios tvarkos įsigaliojimo datą⁽¹³⁾.

Bruselis, 2017 m. vasario 22 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*

⁽¹²⁾ Galima paminėti teisės aktus dėl finansinių priemonių rinkų, Finansinių priemonių rinkų direktyvą (FPRD) ir FPRD2, kuri įsigalios 2018 m. pradžioje.

⁽¹³⁾ Dabartiniuose dokumentuose nustatytas terminas – 2017 m. liepos 1 d. Galima kelti klausimą, ar jis įgyvendinamas.